

О.Ю. СИНЯВСЬКА

канд. юрид. наук, доц.

Національний університет внутрішніх справ

УДК 614.8.084.351.746

ЗАСАДИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Надано поняття життєдіяльності персоналу органів внутрішніх справ з позицій аналізу термінів "життя" та "діяльність" і детермінант людської діяльності.

Визначений Конституцією України курс на розвиток і зміцнення демократичної, соціальної та правової держави, визнання людини найвищою соціальною цінністю в нашій країні [1, ст.1, 3], вимагають нового підходу до вирішення питань підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, на які покладено забезпечення та охорону прав та свобод людини та громадянина в цілому, та на органи внутрішніх справ, яким відведена провідна роль в цьому напрямку, зокрема. Успішне виконання складних і відповідальних завдань, що стоять перед органами внутрішніх справ, знаходиться в прямій залежності від життєдіяльності персоналу, який в них працює. З цього витікає завдання дослідження організаційно-правових засад забезпечення життєдіяльності персоналу органів внутрішніх справ. В літературі розглядалися лише деякі аспекти соціального та правового захисту працівників органів внутрішніх справ [2-4]¹, але відсутнє більш глибоке комплексне наукове дослідження засад забезпечення життєдіяльності персоналу ОВС, особливо в період реформування органів внутрішніх справ України. А для того, щоб визначити та проаналізувати організаційно-правові засади та шляхи її забезпечення, надамо визначення самого поняття "життєдіяльність персоналу органів внутрішніх справ".

Поняття життєдіяльності існувало від початку існування людства. Тлумачний словник російської мови під редакцією професора Д.Н. Ушакова так пояснює її: 1) сукупність життєвих відправлень, що складають діяльність організму (біол.); 2) робота, діяльність людини за час її життя (застар.) [5, с.869]. В словнику української мови наведені такі визначення: "Життєдіяльність: 1. Сукупність життєвих функцій організму. 2. (перен.) Діяння, функціонування чого-небудь" [6, с.534]. Але у потрібному нам розумінні сам термін "життєдіяльність"

порівняно новий. Цей термін з'явився з появою пілотованої космонавтики, але зараз він все ширше використовується в усіх сферах.

"Життєдіяльність" складається з двох слів - "життя" і "діяльність". Життя - форма існування матерії, що закономірно виникає за певних умов в процесі її розвитку. Живі об'єкти відрізняються від неживих обміном речовин (обов'язкова умова життя), подразливістю, здатністю до розмноження, росту, активної регуляції свого складу та функцій, до різних форм руху, пристосування до середовища і т.д. [7, с.186]. Життя є вищою формою існування матерії порівняно з іншими -- фізичною, хімічною, енергетичною тощо. Людина як частина природи є біологічним суб'єктом. За своєю тілесною будовою й фізіологічними функціями вона належить до тваринного світу. Характерно, що з погляду біології принципової різниці між людиною і тваринним світом немає, ця подібність визначається складом речовин, будовою та поведінкою організмів, наявністю у людини рудиментарних органів тощо. Але людина має такі якості й особливості, що вказують на якісну відмінність "Homo sapiens" від іншого тваринного світу. Як біологічний вид "людина розумна" має характерні тілесні ознаки (прямоходіння, пристосованість до праці рук тощо); високорозвинений мозок, здатний відображати світ у поняттях і перетворювати його відповідно до своїх потреб, інтересів, ідеалів; свідомість як здатність до пізнання сутності як зовнішнього світу, так і своєї особистої природи; мислення та мову, що з'явилися внаслідок трудової суспільної діяльності. Свідомість є найхарактернішою ознакою людини. Деякий рівень свідомості належить і тваринному світу, але свідомість з погляду здатності розмірковувати над зовнішніми обставинами, своїми зв'язками з ними та з іншими людьми, заглиблюватися в себе з метою усвідомлення власного буття у світі притаманна тільки людині. Людська здатність самозаглиблення має діяльний суспільний характер. Про людський характер життєдіяльності можна говорити з того моменту, коли

¹ Зокрема, це й робота: Матюхіна Н.П. Безпека життєдіяльності персоналу органів внутрішніх справ України (загальноуправлінські підходи): Монографія /За заг. ред. О.М. Бандурки. -Харків: Ун-т внутр. справ, 2001. -89 с.

людиноподібна істота виготовила перше знаряддя праці. Саме з цього почалася розбудова людиною власного світу - соціального.

Якщо тварина живе в природі, то людина - в соціумі, особливому способі життя людей. Зміст і характер людського життя визначається людською діяльністю. Отже, найголовніша відмінність між людиною і тваринним світом полягає у способі життя. Тваринне життя здійснюється природним чином, тобто як існування, людське - суспільним, соціальним, як життєдіяльність. Все, що є в суспільстві, як і саме суспільство - це результат людської діяльності

Літературні джерела містять таке тлумачення діяльності: це - "робота, систематичне застосування своїх сил в якій-небудь галузі" [5, с.702], "діяльність - специфічно людська форма відношення до навколишнього світу, зміст якої складає його цілеспрямовану зміну та перетворення" [7, с.151]. Отже, діяльність - це специфічний спосіб ставлення людини до світу. Вона поєднує біологічну, соціальну, духовно-культурну сутність людини. Людська діяльність являє собою систему усвідомлених цілеспрямованих дій, що передбачає зміну або перетворення навколишнього світу.

Діяльність, як і будь-яке явище, має раціонально пояснювані причини свого виникнення та розвитку. Так, М.В. Демін до факторів детермінації людської діяльності відносить мотиви і стимули, потреби та інтереси [8, с.106-165].

Найчастіше під стимулом розуміють зовнішні спонукання до діяльності, під мотивом - внутрішнє. Але хоча стимули викликаються зовнішніми обставинами, однак такими, що в тій чи іншій мірі відбилися у психіці індивіда та викликали відому реакцію, спрямовану в тій чи іншій мірі на оволодіння ними. Тільки тоді зовнішні фактори (стимулятори) стають спонуками діяльності (стимулами). "Зовнішні фактори впливають на людину, спонукуючи її до діяльності, - такий механізм стимулювання" [9, с.58]. Процес стимуляції людської діяльності являє поєднання об'єктивних та суб'єктивних, матеріальних та ідеальних, зовнішніх та внутрішніх елементів. До основних складових процесу стимуляції можна віднести, по-перше, зовнішні об'єктивні фактори, тобто те реально існуюче середовище, що визначає як джерело стимулів, так і засоби самого процесу стимулювання. По-друге, внутрішнє освоєння суб'єктом спонук до діяльності, тобто усвідомлення ним відповідності зовнішніх предметів його потребам та інтересам. Це і є сам стимул. По-третє, наслідки діяльності: задоволеність діяльністю, винагорода та захоплення й т.д.

При характеристиці зовнішніх об'єктивних факторів стимулювання слід вказати на ті явища соціального середовища, що являють зовнішні спонукальні сили людської діяльності (стимулятори). До них звичайно відносять зміст діяльності, її престижність, розмір заробітної плати, можливості службового та професійного зростання, віддаленість роботи від місця проживання,

транспортні умови та інші фактори, що ззовні впливають на процес діяльності. Зовнішні фактори набувають значущості, якщо вони усвідомлюються суб'єктом саме як стимулятори його діяльності. Акт усвідомлення, коли суб'єкт виділяє та аналізує властивості того чи іншого об'єктивного явища зовнішнього середовища, зіставляє їх із своїми потребами та інтересами, і в результаті визначає значущість цього явища в його діяльності як спонукального фактора, є одним із суттєвих моментів процесу стимулювання. Значним моментом в акті усвідомлення є визначення підстав для обрання тих факторів, що виступлять джерелами стимулювання. За деяких обстав, наприклад, орієнтація на заробітну плату як стимулюючий фактор діяльності іноді може виявитися менш результативною у співставленні із спонукаючим впливом змісту самої діяльності. Відомо, що людська діяльність завершується визначеними результатами. Ці результати як основний напрямок діяльності і як її мета входять до процесу стимулювання, даючи можливість з'ясувати засіб його застосування. Результати діяльності виступають обов'язковими компонентами її стимулів. З боку суб'єкта зміст стимулу виявляється в результаті діяльності у вигляді заробітної плати, задоволення діяльністю та інших формах.

Не менш важливим елементом у детермінації діяльності виступають її мотиви. Мотиви відносяться до причинної зумовленості діяльності взагалі. Мотивацію визначають як таку зумовленість діяльності, яка тісно пов'язана з природою суб'єкта і тому носить внутрішній характер. В силу цього мотивація не просто зумовлює деякий рух або зміну, а викликає активну дію. При цьому внутрішня причинність у формі мотивації не відмінна детермінацію, зумовлену зовнішніми, об'єктивними обставинами. Мотивація як суб'єктивний фактор опосередковує зовнішні впливи. Мотиви не завжди чітко усвідомлюються, але обов'язково відчуються суб'єктом як дещо значуще, цінне. Людська діяльність полімотиваційна за своїм характером. В залежності від ситуації, що складається, та цілей суб'єкта можуть домінувати ті чи інші спонукальні фактори, збільшуватися або зменшуватися їх кількість, змінюватися їх природа, інтенсивність та спрямованість, але в усіх випадках вона виражає складний результат численних впливаючих причин та умов. Мотив - не тільки спонукач діяльності, але також його суб'єктивна підстава, завдяки якій здійснюється діяльність. Хоча стимули і беруть участь у спонуканні поряд з мотивами, підставою діяльності є мотив. Мотиви і стимули відіграють взаємодоповнюючі ролі в якості спонук діяльності людей. Але яке б місце не займали стимули та мотиви у детермінації людської діяльності, остання ними не вичерпується. Факторами, що мають кардинальне значення в детермінації людської діяльності, є потреби та інтереси людей.

Потреба - це необхідність, нужда в чому-небудь, без задоволення якої неможливо обійтися [10, с.660]. Якими причинами зумовлене виникнення потреб та необхід-

ність їх задоволення? Усі живі істоти – рослини, тварини, люди – відносяться до так званих відкритих систем, які можуть існувати лише у тісній взаємодії з оточуючим середовищем, здійснюючи з ним постійний обмін речовиною, енергією, інформацією. Оскільки цей обмін зумовлений самою природою названих систем, він виступає суттєвим їх визначенням. При цьому відкриті системи беруть участь у вказаному обміні, спонукувані відомими потребами, що виступають як нужда, як обов'язкові вимоги до навколишнього середовища щодо необхідних їм предметів. Нестачу чогось, потребу в чомусь людина відчуває у зв'язку з тим, що вона нерозривно пов'язана з навколишнім світом та іншими людьми, потребує певних умов для свого існування. Тому потребу слід визначати не просто як нестачу або нужду, а як залежність людини від певних умов свого існування. Отже, потреба виражає об'єктивну необхідність усякої живої істоти у речовині, енергії та інформації з навколишнього середовища як певних предметах їх споживання. Потреби неможливо обмежити лише предметами зовнішнього середовища, вони поширюються на весь комплекс умов, необхідних для існування та розвитку живих організмів, умов як зовнішнього, так і внутрішнього порядку. Будь-який живий організм потребує для підтримання нормального рівня життя певного функціонування (звідси – розподіл потреб на предметні та функціональні). В усіх випадках потреба виступає, насамперед, як необхідність у чомусь або комусь, що викликана залежністю людини від тих чи інших предметів, від певних станів зовнішнього середовища (температури повітря, його вологості, атмосферного тиску тощо), від тих людей, які потрібні людині для спільних дій або спілкування, від певного способу життя, свого внутрішнього стану тощо. Отже, потреби – це такі властивості, об'єктивно належні живим істотам, що полягають у нужденності їх як у зовнішніх, так і у внутрішніх умовах для підтримання життя, для їх існування та розвитку.

Проте, однієї зовнішньої необхідності недостатньо, щоб людина почала діяти. Сама по собі необхідність ще не змушує людину щось робити. Кожна потреба – не просто зовнішня, об'єктивна необхідність, а водночас і необхідність внутрішня, суб'єктивна, тобто така, що відчувається, усвідомлюється людиною. Все, що спонукає людину до дії, має спочатку відобразитися в її свідомості.

Потреби бувають різні. Існує кілька різноманітних класифікацій людських потреб. Так, людські потреби поділяють на біологічні та соціальні; матеріальні та духовні, предметні та функціональні, індивідуальні, групові та суспільні, здорові та нездорові (природні та штучні) [11, с.241-243]. Біологічними є потреби, задоволення яких необхідне для підтримання здоров'я та нормального функціонування людського організму, забезпечення існування і розвитку людини як природної істоти (потреби в їжі, воді, повітрі, певній температурі тіла тощо). Це майже ті самі потреби, що й у тварин, але істотно

відрізняються від останніх як за своїми проявами, так і за способами їх задоволення. Соціальні потреби виникають тільки з появою суспільства і характерні лише для людей (це потреби в спілкуванні, праці, творчості, пізнанні тощо), їх задоволення необхідне для існування та розвитку людини як представника певного суспільства, тобто як особистості. Матеріальні потреби – це потреби людини в одязі, житлі, засобах переміщення, знаряддях праці, побутових предметах тощо. Духовні потреби – це потреби у виконанні свого морального обов'язку, пізнанні світу, милуванні красою природи, у дружбі, коханні тощо. Якщо предметні потреби задовольняються різноманітними предметами, то функціональні – завдяки самій діяльності (потреби у русі, розвитку, пізнанні, творчості, праці, спілкуванні тощо). Поряд із потребами окремої людини (індивідуальні потреби) існують також і потреби, задоволення яких необхідне для нормального існування й розвитку різних людських груп (групові потреби, наприклад, потреба сім'ї – виховання дітей) або всього суспільства (суспільні потреби, наприклад, потреба суспільства – впровадження законів, громадський порядок та безпека, мир тощо). За наслідками задоволення розрізняють здорові та нездорові (природні та штучні) потреби. Здоровими (природними) вважаються ті потреби людини, реалізація яких приносить їй користь, сприяє її розвитку, робить її життя щасливішим. Потреби, що виникають штучно внаслідок шкідливих звичок (паління, вживання алкоголю, наркотиків, обжерливості, лінощі тощо), називають нездоровими (штучними), оскільки їх задоволення є для людини некорисним, або навіть шкідливим. Існують і інші класифікації потреб, наприклад: фізіологічні, матеріальні й духовні [11, с.36].

Людські потреби не є усталеними раз і назавжди. Примітною і дуже важливою рисою справжніх потреб людини є те, що вони постійно й нескінченно змінюються. На базі задоволення потреб виникають нові, тобто потреби постійно розвиваються й збільшуються, не замикаючись лише на необхідному для підтримання фізичного існування людини. Закон зростання людських потреб діє у будь-які історичні періоди. Деякі дослідники намагалися встановити таку систему потреб, де справа не обмежувалася би тільки їх констатацією, а були б виявлені їх різні рівні, що знаходяться у сутідрядності та залежності. У розроблених ними теоретичних моделях, що включають в себе різні рівні потреб – від нижчих фізіологічних до вищих соціальних, особлива увага звертається на те, що задоволенні одних потреб впливає на ступінь активності інших. При цьому нижчі рівні містять фундаментальні потреби, і щоб активно стали проявлятися потреби вищих рівнів, повинні бути задоволені потреби нижчих. В міру задоволення актуальність фундаментальних потреб знижується, і на перший план висувуються потреби наступних, більш високих рівнів, які в цьому випадку вже виступають в якості домінуючих мотивів діяльності, і це продовжується до досягнен-

ня вищого рівня потреб [12, с.40, 141, 145-146, 196-202, 230, 307-308; 13, с.65-67, 8, с.139]. Суть цих моделей одна: другий рівень актуалізується лише тоді, коли основні потреби першого рівня, як більш необхідні, будуть достатньо задоволені.

Таким чином, пошуки багатьох дослідників підводять до дуже цікавого та важливого з точки зору теорії та практики висновку щодо рівневої, системної природи людських потреб. У більш конкретному виразі даний висновок укладається в тому, що у своїй реальності людські потреби знаходяться у складній взаємозалежності, яка носить ієрархічний характер взаємодії різних рівнів. При цьому – що особливо важливо – задоволення фундаментальних потреб нижчого рівня певним чином детермінує активізацію потреб вищих рівнів.

Участь потреб у детермінації людської діяльності проявляється різноманітно. Як об'єктивне, незалежне від відомості суб'єкта явище, потреби – це ті внутрішні об'єктивні фактори, що виступають в якості причини виникнення та здійснення діяльності, оскільки остання в кінцевому підсумку завжди виконується для задоволення соціальних чи індивідуальних, актуальних або потенціальних, наявних або майбутніх потреб людей. Інших цілей та завдань у людській діяльності немає та, по суті, і не може бути. Це той фундаментальний факт, який не можливо ні заперечити, ні поставити під сумнів, оскільки його відповідність дійсності очевидна та не потребує спеціальних доказів. Саме з нього передусім слід виходити при аналізі діяльності та її детермінації.

Таким чином, у нас є достатні підстави констатувати те велике значення, яке мають потреби в детермінації людської діяльності. Будучи реальністю, за допомогою якої і через яку здійснюється переведення об'єктивної нужди у суб'єктивні вимоги, вони слугують найглибшим джерелом, що породжує вищу активність живих істот – людську діяльність. Як об'єктивне явище, вони виступають основною та кінцевою, визначальною внутрішньою причиною спонукань до діяльності. У якості суб'єктивного феномена потреби являють собою безпосередній спонукальний фактор активності людей.

Іншим важливим внутрішнім фактором причинної зумовленості людської діяльності є інтерес. Як і людські потреби, інтерес виражає активне, специфічно людське відношення людей до оточуючої їх дійсності. Отримавши відповідне відбиття у свідомості, реальне відношення людини до світу під впливом інтересу набуває певну спрямованість на той чи інший об'єкт дійсності. Інтерес тому є важливішою внутрішньою пружиною, яка спонукає людські вчинки. У одних предметах людина буває дуже зацікавлена, оскільки вони їй дуже потрібні, бажані, в інших – менш зацікавлена, до третіх – байдужа, до четвертих навіть почуває відразу. Людина взаємодіє з предметами навколишнього світу посередництвом своїх бажань, що визначаються потребами та інтересами. Звідси очевидно, що вже повсякденна свідомість констатує велике значення інтересу в житті людини

При розгляді поняття “інтерес” можна побачити його багатозначність. Слово “інтерес” у європейських мовах походить від латинського *interest* – “має значення”, але з часом трактування поняття ускладнюється, слово набуває багатозначного характеру. В тлумачному словнику під редакцією Д.Н. Ушакова інтерес визначається як: 1) увага, що викликається по відношенню до чогось значного, важливого, корисного або уявного таким; 2) предмет, гема, що привертає, викликає увагу; 3) прибуток, користь; 4) вигоди, нужди; 5) прагнення, потреби [5, с.1216]. Але незважаючи на таку різноманітність, можливо простежити загальне розуміння слова “інтерес” – мати значення, тобто мати відому значимість для індивіда, соціальної групи тощо. Інтерес виражає відношення людини до таких речей та явищ, які мають значення для її існування.

Як об'єктивне, незалежне від свідомості явище, інтерес виступає в якості об'єктивного фактора детермінації людської діяльності, виступаючи однією з об'єктивних причин її виникнення та здійснення. Але для того, щоб опинитися у ролі безпосередньої спонукальної причини людської діяльності, об'єктивний інтерес повинен пройти через свідомість людини, тобто стати суб'єктивним інтересом. Специфіка інтересу полягає в тому, що це таке відношення до дійсності, яке спрямоване на забезпечення потреб, на забезпечення людини усім необхідним для її існування та розвитку. Оскільки це забезпечення можливе тільки через діяльність, то інтерес поряд з тим – внутрішня необхідність в діяльності. Отже, інтерес – дуже важливе і складне явище дійсності, та особлива точка, де пересікаються об'єктивне та суб'єктивне. Інтерес – це об'єктивне відношення людини до дійсності, але в міру усвідомлення це відношення стає суб'єктивним інтересом та породжує у людини прагнення до оволодіння умовами свого існування, до перетворення світу, виступаючи важливим мотивом людської діяльності.

Отже, розглянувши більш-менш детально поняття “життя” та “діяльність” людини, з яких саме і складається поняття “життєдіяльність”, а також ті причини, що спонукають людину діяти, тобто детермінують людську діяльність, ми можемо зробити висновок, що людина являє собою цілісну єдність біологічного, психічного і соціального рівнів, причому не просту арифметичну суму біологічного, психічного та соціального, а їх інтегральну єдність, що є основою виникнення особистості. Людська активність має особливість: людина не лише пристосовується до навколишнього середовища, а й трансформує його для задоволення власних потреб та інтересів, активно взаємодіє з ним, завдяки чому і досягає поставленої мети, що виникла внаслідок прояву у неї певної потреби чи інтересу.

Отже, під життєдіяльністю розуміється властивість людини не просто діяти в життєвому середовищі, яке її оточує, а процес збалансованого існування та самореалізації індивіда, групи людей, суспільства і людства загалом.

лом в єдності їхніх життєвих потреб і можливостей. Виходячи з вищевикладеного, ми можемо сформулювати поняття життєдіяльності персоналу органів внутрішніх справ таким чином: життєдіяльність персоналу ОВС – це процес збалансованого існування, функціонування та самореалізації працівників органів внутрішніх справ в єдності їхніх життєвих особистих і службових потреб, інтересів та можливостей.

Яке ж значення має життєдіяльність персоналу органів внутрішніх справ, який її вплив на ефективність їх роботи, здійснення покладених на них завдань? Успішна, службова діяльність працівників органів внутрішніх справ можлива за наявності багатьох умов. І однією з них є впевненість у надійному захисті з боку держави їх прав, свобод, інтересів та обов'язків і як громадян даної держави, і як осіб, що здійснюють функції державного органа. Відсутність моральної задоволеності від змісту роботи, незадоволеність її організацією, умовами, оплатою, відсутність упевненості у своїх правовій та соціальній захищеності стають в наш час головними причинами відтоку кваліфікованих працівників з органів внутрішніх справ. Дійсно, соціальна організація має ряд обов'язків перед працівником, які вона в даний час не виконує на належному рівні. І справа не тільки і не стільки у низькій заробітній платі або затримках з її виплатою, скільки в характері та змісті роботи, почутті правової та соціальної захищеності працівників, підвищенні їх службової кваліфікації. Адже неможливо сперечатися з висновком, що чим більш привабливою для працівників з точки зору задоволення їх потреб та інтересів є організація, тим більша вірогідність її ефективного функціонування.

З урахуванням цього провідна внутрішня мета може бути визначена як правова та організаційна оптимізація системи відношень "орган внутрішніх справ як соціальна організація – працівник". Основними складовими її реалізації є: забезпечення соціальної інтегрованості особового складу, його надійної соціальної та правової захищеності, створення надійних правових, матеріальних, фінансових, побутових, медичних, житлових умов для успішного виконання працівниками службових обов'язків, створення такого морально-психологічного клімату в колективі та системи моральних і матеріальних стимулів, які б орієнтували персонал на підвищення творчої та ділової активності, зразкове виконання свого службового обов'язку, створення дієвої системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників, що забезпечує постійне зростання професіона-

лізму особового складу, тобто забезпечення на належному рівні життєдіяльності персоналу органів внутрішніх справ України. Виходячи з цього, автор вважає, що його подальшими науковими розвідками у даному напрямку мають стати визначення, вивчення та розробка шляхів удосконалення життєдіяльності персоналу ОВС, аналіз організаційно-правових засад її забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Ануфрієв М.І., Венедиктов В.С., Іншин М.І. Соціально-правовий захист працівників ОВС України: Наук.-практ. посібник. –Х.: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 102 с.
3. Ануфрієв М.І. Основні напрямки кадрового забезпечення органів внутрішніх справ України: організаційно-правовий аспект: Монографія. –Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2001. –238 с.
4. Венедиктов В.С., Іншин М.І. Організаційно-правові засади проходження служби в органах внутрішніх справ України: Наук.-практ. посібник –Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. –164 с.
5. Толковый словарь русского языка /Под ред. Д.Н. Ушакова. –Т.1. –М.: ОГИЗ, 1935. –1566 с.
6. Словник української мови /Ред. кол.: І.К. Білодід (гол.) та ін.. –Т.2. –К.: Наук. думка, 1971. –550 с.
7. Философский энциклопедический словарь /Гл. ред. Л.Ф. Ильичев, П.Н. Федосеев, С.М. Ковалев, В.Г. Панов. –М.: Сов. энциклопедия, 1983. – 840 с.
8. Демин М.В. Природа деятельности. –М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 168 с.
9. Подмарков В.Г. Методологические аспекты стимулирования и мотивации труда // Вопросы философии. –1979. –№ 5. –С.58-69
10. Толковый словарь русского языка /Под ред. Д.Н. Ушакова. –Т.3. –М., 1939. –1424 с.
11. Бандурка О.М., Соболев В.О. Теорія та методи роботи з персоналом в органах внутрішніх справ: Підручник. –Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. –480 с.
12. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы. –М.: Смысл, 1999. –389 с.
13. Маслоу А. Мотивация и личность. –СПб.: Евразия, 1999. –166 с.

Надійшла до редколегії 24.10.2003

СИНЯВСКАЯ Е.Ю. ОСНОВЫ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПЕРСОНАЛА ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
Предоставлены понятия жизнедеятельности персонала органов внутренних дел с позиций анализа понятий "жизнь" и "деятельность" и детерминант человеческой деятельности.

***

SINJAVSKAJA E.JU. BASES OF ABILITY TO LIVE OF THE PERSONNEL OF LAW-ENFORCEMENT
ORGANS

Concepts of ability to live of the personnel of law-enforcement organs from positions of the analysis of concepts "life" and "activity" and a determinant of human activity are given.